

ธรรมลปาก

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เป็นผู้มีบุญมีกุศลมากมาย

หลงตาพระมหาบัวท่านย่าประจำ คนไม่มีอำนาจวาสนาไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา

คนที่นับถือพระพุทธศาสนานั้นเขาเป็นคนที่มีความวาสนา มีความวาสนาด้วยการเกิดเป็นมนุษย์ เป็นอริยทรัพย์ เพราะการเกิดเป็นมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความค่า มีคุณค่ามากมาย เพราะการเกิดเป็นมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ ถ้ามันประเสริฐด้วยบุญด้วยกุศลนะ ถ้ามันไม่ประเสริฐ มันเป็นเปรต เป็นผี นี่ไง มนุสฺสเทโว มนุสฺสเทวดา มนุสฺสตีรจฉาโน มนุสฺสสัตว์ มนุสฺสเปโต มนุสฺสเปรต

ใครเป็น

จิตนี้เป็น

เวลามันตกมันต่ำนะ เวลากรรมมันให้ผลนะ มันเจ็บช้ำน้ำใจ มันปวดมันแสบ มันกดดัน หัวใจ แล้วมันก็จะเป็นอย่างนั้นนะ มันเป็นอย่างนั้นเพราะอะไร นั่นนะพญามารทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มนุสฺสที่ประเสริฐ มนุสฺสที่ประเสริฐนะ ดุสิต เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมา ไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราต้องเป็นเช่นนั้นหรือ เป็น ต้องเป็นเช่นนั้นอยู่แล้ว ถ้าเป็นเช่นนั้น เป็นเพราะผลของวิภวภูติ

ผลของวิญญะ กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ใครทำดีทำชั่วมา ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แล้วทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นี่การกระทำ การกระทำเป็นผลของกรรม ผลของกรรมนั้นเป็นพันธกรรมของจิต จิตมันคิดอย่างนั้นไง มันเป็นส่วนงาน ส่วนงานในหัวใจของคน

ส่วนงานมันแก้ยากใช่ไหม ส่วนงานมันแก้ไม่ได้เลยนะ แต่เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป เรามีอำนาจวาสนาของเรา ถ้ามีอำนาจวาสนาของเรา เห็นไหม คนเกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน นับถือพระพุทธศาสนาเหมือนกัน แต่เขานับถือพระพุทธศาสนาตามทะเบียนบ้าน ลงให้มันครบว่านับถือพระพุทธศาสนา

เด็กรุ่นใหม่ ๆ ฟังมันพูดนะ มันน่าสังเวชใจ ไม่นับถือใดๆ ทั้งสิ้น นับถือวิทยาศาสตร์ เขาเห็นว่าวิทยาศาสตร์มันเป็นวิทยาศาสตร์ ใครคิดสิ่งใดได้เป็นเศรษฐกิจเป็นมหาเศรษฐกิจ

นั่นมันทำเป็นคุณภาพชีวิต ดุสิต ไฟฟ้า ประปา สาธารณูปโภค มันเพื่อความสะดวกความสบาย เพื่อความสะดวกความสบาย เห็นไหม ดุสิต แอฟริกา เวลาเขาจะหาน้ำกิน เขาเดินก็ไกล นั่นนะ แล้วไปได้ น้ำขุ่นๆ มานะ

นี่เกิดในประเทศอันสมควร เราเกิดมา สุวรรณภูมิ สุวรรณภูมิเป็นแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองทั้งนั้นนะ ถ้าแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองนะ ถ้าไม่ใช่เกียจคร้าน มีมือมีเท้าทำมาหากินได้ทั้งนั้นนะ

ทำมาหากิน เห็นไหม ดูพระสิ พระบวชมาเลี้ยงชีพด้วยปัสเชิง นี่ไง เลี้ยงชีพด้วยปัสเชิง บิณฑบาตก็ได้ฉัน ถ้าไม่บิณฑบาตก็อดอาหารไป มันเป็นเรื่องชาติใจ

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดในประเทศอันสมควร เป็นดินแดนสุวรรณภูมิ ถ้ามีมือมีไม้ครบ ๓๒ ทำมาหากินได้ทั้งนั้นนะ แล้วถ้าทำมาหากินนะ นี่เกิดในประเทศอันสมควร เกิดประเทศในโลกนี้

เวลาเกิดนะ เกิดกับพ่อกับแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก ถ้าพ่อแม่เป็นสัมมาทิฐิ อบรมบ่มเพาะมา พาลูกเข้าวัดเข้าวา เข้าวัดเข้าวาเพื่ออะไร เข้าวัดเข้าวาเพื่อให้เขาเป็นคนดี ถ้าเป็นคนดีใจ มีศีลมีธรรม แล้วมีศีลมีธรรม เข้าวัดเข้าวา เด็กบางคนเข้าวัดเข้าวาไปแล้วไปเจอสภาพการกอดกันในวัดนั้น ถ้าความกอดกันในวัดนั้น เขาต่อต้านศาสนาเลยละ

แต่ถ้าคนที่มีบุญมีกุศล สิ่งใด ในสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนชั่ว ใครจะดีใครจะชั่วเรื่องของเขา เราจะทำคุณงามความดีของเรา ถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา นี่ไง กุศลลา ธมฺมา อกุศลลา ธมฺมา มันอยู่ที่หัวใจของเขา ถ้าหัวใจของเขา เขาไปโดนกดดันมา เขาไปทำสิ่งใดมา เขาประชดประชันนะ ประชดประชันมันก็ทำให้เรายังตกต่ำไปเรื่อยมากขึ้น

นี่ไง ไหนว่าพระพุทธศาสนาให้ศรัทธา ไหนว่าพระพุทธศาสนาทำให้ทุกคนเป็นคนดี

พระพุทธศาสนาทำให้คนเป็นคนดี ดูสิ เวลาการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ถ้ามีการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีศรัทธาในพระพุทธศาสนา เราจะสร้างบุญสร้างกุศลของเรา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ เล็งญาณๆ ดูเขาว่ามีอำนาจวาสนาหรือไม่ เวลาเผยแผ่ธรรมๆ ใจ ผู้ที่ไม่ได้เข้าวัดเข้าวา อนุปฺพฬิกถา สอนให้เขาเสียสละทานก่อน คำว่า “เสียสละทาน” พอเสียสละทานได้บุญได้กุศล ได้บุญได้กุศล จิตใจเขาจะไปเกิดเป็นเทวดา ให้ถือเนกขัมมะ จิตใจเขาควรแก่การงานแล้วถึงจะเทศน์เรื่องอริยสัจ ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

เพราะอะไร อะไรเป็นทุกข์อะไรเป็นยาแก้

ทุกข์โดยธรรมชาติของทางโลก ทุกข์เพราะทรัพย์จาง ทุกข์เพราะไม่มีเงิน ถ้ามีเงินแล้วก็จะมีความสุข มีบ้าน มีรถ มีทุกอย่างพร้อมแล้วจะมีความสุข นี่ไง เขาคิดได้แค่นั้นนะ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละด้วยมรรค ๘ จะเกิดนิโรธ จะเกิดการดับทุกข์โดยความเป็นจริง

ถ้าเกิดความดับทุกข์โดยความเป็นจริง เห็นไหม นี่ในพระพุทธศาสนานะ การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย มันต้องมีตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันจะเกิดมาได้อย่างไร

ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันเกิดขึ้น เห็นไหม เวลาสิ่งที่เป็นความทุกข์ๆ มันเริ่มต้นจากชาติปี ทุกๆ ชาติความเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง เพราะเกิดมาไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมัยพุทธกาลนะ เวลาเจอพระฯ “เธอยังพอทนอยู่ได้หรือไม่”

มันไม่มีอะไรเลย มันมีแต่ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ แล้วทุกข์ดับไป

กิเลสต้นหาความทะยานอยากมันบอกว่าสิ่งนั้นจะเป็นบุญเป็นกุศล สิ่งนั้นจะเป็นคุณงามความดีของมัน มันจะมายึดครองโลกไป

ไม่มี ไม่มีหรอก ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เธอมีสติปัญญาหรือไม่ เธอมีสติปัญญา เธอต้องศึกษาค้นคว้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น เธอต่างหากเป็นผู้ที่ชวนขวายฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ

เพราะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะใครรู้วันตายบ้าง ตายแล้วไปไหน เกิดเป็นอะไร จิตนี้ไม่มีวันวรรคนะ ไม่มี เสวยภพเสวยชาติตลอดไป แล้วเสวยภพเสวยชาติไปโดยอะไร นี่ไง กุสลา อกุสลา อกุสลา อกุสลา นี่ไง เวลาเกิดแล้วเป็นสันดานใจ ใจสันดานนั้นแหละ นั้นแหละ พันธุกรรมของจิต นั้นแหละตัวบุญตัวบาป

แล้วถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เราก็มียของเรา เราไม่มีชีวิตหรือ เรามีชีวิตใจ แต่ด้วยอำนาจวาสนา ด้วยอำนาจวาสนานะ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วพระพุทธศาสนา ดูลิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป พระกัศสปะทำสังคายนาด้วยพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ไป เป็นเถรวาท เถระ ๕๐๐ องค์นั้นไป แล้วผู้ที่ได้ฟังมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขาก็เชื่อของเขา เขาไม่ได้ร่วมสังคายนาด้วย เขาก็เป็นมหายานไป

นี่แตกเป็น ๑๘ นิกาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานเท่านั้น ความรู้ความเห็นในพระพุทธศาสนาแตกต่างกันไปแล้ว ต่างคนต่างคิดว่าของตัวเองถูกต้องชอบธรรมทั้งนั้นนะ แล้วถ้าทำถูกต้องชอบธรรมมันก็เป็นความถูกต้องชอบธรรม แต่เวลาทำไปแล้วถ้ามันโดยทิวฐิมานะของตนละ ด้วยความเห็นของตนละ ถ้าโดยความเห็นของตน มันก็เป็นธรรมแค่ลมปากไป

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป คนเกิดมาชาติ ๔ และชั้น ๕ มีชาติ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ ถ้าเราเป็นวิทยาศาสตร์ คิดขึ้นมาสิ เอาดิน เอาน้ำ เอาลม เอาไฟ แล้วมา

ปั้นให้เป็นคน มันก็ได้แค่ตุ๊กตานั่นแหละ เพราะปฏิสนธิจิตใจ เกิดในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ใน
โอบปาทิกะ เกิดโดยกรรม

โดยวิทยาศาสตร์เกิดจากพ่อจากแม่ เพราะเกิดจากท้อง เกิดจากท้องแม่ ๙ เดือนคลอด
ออกมาเป็นเรา

แต่โดยธรรมๆ เราฝึกหัดประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา เราเกิดมาจากใคร เราก็เกิดมาจากพ่อ
จากแม่นี้แหละ พันธุกรรมไง เวลาพันธุกรรมๆ เจ็บไข้ได้ป่วย เวลาเขาตรวจโรค เขาซักประวัติพ่อ
ประวัติแม่เลย พ่อแม่เคยเป็นไหม ป่วยตายายเป็นหรือเปล่า นี่พันธุกรรม เวลามันพันธุกรรมจาก
ธาตุ ๔

แล้วเวลาพระที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาละ เกิดมาจากไหนวะ อะไรเกิด แล้วเกิดมาอย่างไร
แล้วถ้าทำความเข้าใจได้ นี่ไง เวลาฝึกหัดประพฤติกปฏิบัติ ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มัน
ต้องฝึกหัดปฏิบัติ ไม่ใช่ธรรมะแค่ลมปาก

ลมปาก เวลาลมปาก ธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ มันก็มีธาตุลม เวลาลมมันตีขึ้นในร่างกายนี้
ไง เป็นลมล้มฟุบตายเลย เวลาลมปากๆ นี่ไง เส้นเสียงไง หลอดเสียงไง บังคับให้มันพูดตาม
ภาษาไง แล้วมันพูดมาจากไหนละ

มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง

เวลามันคิด มันคิดขึ้นมา คิดขึ้นมาเป็นมโนกรรม วาจกรรม กายกรรม เวลากรรมมัน
เกิดขึ้น เกิดขึ้นเพราะอะไร เห็นไหม ลมปาก ลมปากเสียดสี ถากถาง เจ็บช้ำน้ำใจนัก นินทาการเล
นี้แหละ นินทาการเลเพราะใคร

ลมมันเป็นลม แต่ความชอบใจ ไม่พอใจนั้นนะ พอใจ ไม่พอใจในหัวใจของตนนะ แล้ว
เหยียบย่ำทำลายเขา เวลากิเลสมันถือหาง มันไปสุดเนื้อสุดตัวเลย เวลาเป็นธรรม เห็นไหม กำลัง
จะเป็นมนุษย์สเปโตแล้วนะ กำลังจะเป็นเปรต รู้จักว่าเป็นเปรตไหม ตัวเองกำลังจะเป็นเปรต

มีสติปัญญาแล้วยังมัน ให้ตัวเราเป็นเทวดา เป็นเทวดามาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เขา เอื้อเฟื้อ

สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม มันก็เป็นเวรเป็นกรรมของเขา นี่ไง ใครจะดีใครจะชั่วมันอยู่ที่การฝึกหัดปฏิบัติของเขา ถ้าเขาฝึกหัดปฏิบัติของเขา มันเป็นความดีงามขึ้นมา ถ้าเป็นความดีงามขึ้นมา

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็อยากให้ทุกคนมีความปกติสุขเหมือนเราทั้งสิ้น แล้วมันจะมีความปกติสุขของมันไหม เพราะความสุขของคนมันไม่เหมือนกัน ใครชอบไม่เหมือนกัน คนเราปรารถนาแตกต่างกัน ถ้าแตกต่างกันขึ้นมามันก็อยู่ที่สติปัญญาของเขา

เริ่มต้น ถ้าจะเอาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เห็นไหม เราไปวัดไปวาไป เวลาครูบาอาจารย์ของเราเนะ ท่านฝึกหัดปฏิบัติในพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาให้เชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เท่านั้น ไม่ให้ถือมงคลตื่นข่าว

ไอ้ที่เราฟังๆ กัน พระพุทธศาสนาเวลาเจริญขึ้นมา เวลาสังคมยิ่งใหญ่นะ มันเป็นโลกไปหมดละ เป็นโลก เห็นไหม อ่อนวอนขอ ทุกอย่างสมความปรารถนา แล้วมันปรารถนาตรงไหน นี่ไง ถ้ามันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นละ ถือมงคลตื่นข่าว

ถ้าเราเป็นชาวพุทธไง ถ้าเราศึกษา เราศึกษาแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เชื่อเวรเชื่อกรรมทั้งนั้น แล้วเชื่อเวรเชื่อกรรมขึ้นมามันกรรมดีกรรมชั่ว ถ้ากรรมดีกรรมชั่ว สิ่งที่มีมันติดค้างมาในใจ ไอ้ความชั่วๆ มันเคยชิน เวลาเคยชินแล้วมันจะทำแต่ความต่ำทราม

ความต่ำทราม เราก็หักห้ามมันสิ หักห้ามขึ้นมาด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาไง ถ้าเราเป็นชาวพุทธที่แท้จริง เรานับถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เท่านั้น เราไม่เชื่อเรื่องเคารพบูชาเรื่องอ่อนวอนขอ มันไม่ต้องการใดๆ ทั้งสิ้น เราไม่ต้องการ

เราเกิดมาเป็นมนุษย์นะ เราต้องมีอาชีพ เราต้องมีหน้าที่การงาน งานนั้นเป็นการพิสูจน์กันว่าคนรับผิดชอบมากน้อยขนาดไหน ถ้าเป็นคนๆ เป็นฆราวาส เราทำสิ่งใดเรามีสติปัญญาของเรา เรารับผิดชอบของเรา คนนั้นนะมีโอกาส เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าให้เป็นจริงเป็นจังของเขาขึ้นมา มันดีมาตั้งแต่ฆราวาส ดีมาตั้งแต่เป็นคน แล้วเป็นคนแล้วมาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระมันมีสติปัญญามากขึ้น มันจะทำงานของตนแล้ว ทำงานหน้าที่ของตนไป

นี่ไง เวลาคนที่ฝึกหัดปฏิบัติไปหาหลวงตาพระมหาบัวไง พระเวลาดัดจริตนะ จะไปเผยแพร่ธรรม จะไปเมืองนอก

ท่านใส่เอาเลย “นั่นเป็นงานของตัวหรือ งานของตัวทำหรือยัง งานของตนทำเสร็จหรือยัง”

เราเกิดมานี้ ต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย เรา รู้จักจริงหรือยัง เราได้แก้ไขงานของเรา งานที่เกิด แก่ เจ็บ ตาย ได้ทำเสร็จสิ้นแล้วหรือยัง เราทำให้มันเสร็จสิ้นเสียก่อน แล้วถึงต้องดัดจริตไปทำงานเรื่องอื่น

งานของตัว งานของตัว งานค้นคว้าหาใจดี

นี่ไง ธรรมะลมปากไง ดีแต่จะไปสอนคนอื่นเขา สอนตัวเองไม่ได้ ความรู้ท่วมหัว รู้จริงไม่มี

รู้จริงนี่ไง ศึกษาขนาดไหนเป็นแนวทาง ทรงจำธรรมวินัยไว้ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไง เรานับถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่ศึกษาๆ พระธรรมทั้งนั้นนะ เป็นพระธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ ศึกษาว่ามีสติมีปัญญา มีความรู้ ให้เทียบเคียงเป็นปัญญาอบรมสมาธิ

เวลามันทุกข์มันยาก ระลึกถึงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่าอย่างไร แล้วคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันไม่ยิ่งใหญ่กว่ามารหรือ มันไม่ยิ่งใหญ่กว่ากิเลสในใจของตนหรือ

ศึกษามันยิ่งใหญ่แน่นอน แต่กิเลสมันไม่กลัว กิเลสมันหน้าด้าน กิเลสคืออะไร ศึกษา มาตรฐานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แต่ตัวเองไม่รู้จักรักตัวเอง มันหน้าด้าน

ถ้าเอาจริงเอาจริงจังขึ้นมา เรามีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ปฏิบัติเข้าไป นั่นนะกิเลสมันจะเริ่มกลัว แล้วเริ่มกลัวแล้วมันพลิกมันแปลงนะ มันพลิกมันแปลงขึ้นมามันถึงเป็นความทุกข์ความยากนี่ไง การปฏิบัติมันยาก ยากเพราะกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน

เพราะเราก็ศึกษามา ศีล สมาธิ ปัญญา อ้าว! ศีลก็มีแล้ว สมาธิก็มีแล้ว ปัญญาคิดอยู่
นี่ไง

เรื่องโลกๆ เรื่องสัญญาตญาณ ความจริงยังไม่เกิด แล้วเวลาพูดออกมาลมปากทั้งนั้นนะ
ธรรมคมปาก ใจทำไม่เป็น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าไง บรรณารื้อสัตว์ชนสัตว์ๆ คำว่า “รื้อสัตว์ชนสัตว์” เป็นหน้าที่ เพราะได้สร้างสมอำนาจ
บุญญาธิการมาอย่างนั้น

ถ้าสร้างบุญญาธิการมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖
อสงไขย พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะบรรณาเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ก็
ต้องสร้างบุญกุศลมา พันธุกรรมของจิตๆ นี่ไง

กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมาไง นี่สันดาน สิ่งที่ฝังใจมานะ มันมีของมันมา พอมีของมันมา
เราฝึกหัด ปฏิบัติขึ้นมาเป็นตามข้อเท็จจริงนั้น ถ้าตามข้อเท็จจริงนั้น เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็น
ธรรมๆ นะ ธรรมะจัดสรร มันเป็นธรรม ธรรมะมันจะพัดไป พัดไปให้พบให้เจอ ให้มีการกระทำสิ่ง
นั้นขึ้นมา แล้วถ้ากระทำสิ่งนั้นขึ้นมา เห็นไหม

งานของตนทำหรือยัง งานของตนนะ หน้าที่ของตนนะ

ที่นี้เราเกิดมา เวลาเราเกิดมา ทรัพยากรมนุษย์ ถ้าขยันหมั่นเพียร มีสติปัญญา นี่
ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า ชาติที่เจอแล้วนะ เขาเปิดให้เขาเข้าประเทศเลย เขาต้องการ
ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ นี่ไง ถ้าเป็นทางโลกมีคุณภาพ แล้วทางธรรมละ

ในทางธรรมนะ ทางธรรมธรรมะลมปากไง เดียวก็สัมมนาแล้วแหละ จะให้ประชาชนนี้มี
ความฉลาด ทรัพยากรมันต้องพัฒนา

แล้วหัวใจละ

ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๙ ประโยคไง รู้ไปหมดนะ แต่เอา
กิเลสตัวเองไม่อยู่

ถ้าจะเอากิเลสตัวเองอยู่ นี่มันเป็นโลก ถ้าคำว่า “โลกๆ” นะ ถ้ายังไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ
ศึกษามาแล้วนะ เราก็มีแต่ความเข้าใจอย่างนั้นทั้งนั้นนะ แต่เวลาปฏิบัติไปแล้วล้มลุกคลุกคลาน
ทั้งนั้นเลย ถ้าเราเป็นจริงเป็นจัง ธรรมะดมปาก ดมปากเราก็ศึกษามา เราก็ค้นคว้ามา ที่นี้เราจะ
ค้นคว้าหาใจของตน

ถ้าค้นคว้าหาใจของตน เห็นไหม เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มี
อำนาจวาสนาๆ เพราะมีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ถ้าหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมีอำนาจวาสนา
ของท่าน แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้ กึ่งกลางพระพุทธศาสนา
ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง

เจริญขึ้นมาได้อย่างไร

ถ้าเจริญขึ้นมาได้ ดูลิ เวลาคนที่มีอำนาจวาสนาประพฤติปฏิบัติได้เฉพาะตนเท่านั้น
แหละ พระปัจเจกพระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน จะอบรมบ่มเพาะสั่งสอนใคร

เพราะอำนาจวาสนา คือการบัญญัติเป็นธรรมวินัยที่ส่งต่อมา ที่สังคายนา ที่เป็นเถรวาท
เถรวาทเรานี้ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ พระอรหันต์จำไว้ เวลาทำ
สังคายนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนว่าอย่างไร สั่งสอนที่ไหน สั่งสอนใคร สั่งสอน
ฆราวาสก็ได้ เวลาสั่งสอน เหมือนครูบาอาจารย์เรานี่เลย

เวลาครูบาอาจารย์เราเทศนาว่าการ ก็เป็นเทศนาว่าการเป็นสาธารณะ แต่เวลาเอาจริง
เอาจริงขึ้นมา เฉพาะบุคคลเท่านั้นนะ

“จิตเป็นอย่างไร” หลวงปู่มั่นท่านจะย้ำเลยว่า “จิตเป็นอย่างไร”

ถ้าจิตเป็นอย่างไร นั่นคือเตือน แล้วจิตยกขึ้นอย่างไร จิตภาวนาอย่างไร แก่จิตๆ นี่ใจ
ของตนๆ ใจ

ธรรมะดมปากมันก็เป็นความทรงจำมา มันเป็นเรื่องโลก เรื่องโลก ดูลิ ทรัพยากรมนุษย์
สิทธิเสรีภาพ ใครก็มีการศึกษาได้ จบดอกเตอร์ทั้งนั้นนะ เป็นศาสตราจารย์ได้ทั้งนั้นนะ แล้ว
สมบัติของตนละ กระดาษใบนั้นนะ เวลาตายไปเอามาเผาหรือเปล่า

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น กิเลสตาย ตายไปจากหัวใจนะ วิมุตติสุข

วิมุตติสุขนี้เป็นวิมุตติสุขตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นกิเลส เสวยวิมุตติสุขๆ
ในพระพุทธศาสนา

ของเรามีสุข มีทุกข์ สุขเวทนา ทุกขเวทนา ปราภณาสังได้ได้สมความปราภณานั้นเป็น
ความสุข แล้วความสุขที่ต้องการมากขึ้นก็ต้องให้มันละเอียดรอบคอบ ละเอียดกว่านั้น
แนบเนียนกว่านั้น ดีกว่านั้น มันถึงอามิสใจ

สุขเจือไปด้วยอามิสทั้งนั้น เจือไปด้วยอามิสต้องชัดใช้ทั้งนั้น ทำคุณงามความดีมาน้อย
ขนาดไหนไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ก็หมดอายุขัย ก็กลับมาเกิดใหม่ นี่ผลของ
วิภวัญเริง แล้วไม่มีต้นไม่มีปลาย ไม่มีที่สิ้นสุด

เวลาถ้ามันจะสิ้นสุดๆ เริ่มต้นตั้งแต่ถ้าฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา เวลาทำความสงบของ
ใจเข้ามา ใจสงบระงับแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาใจ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความ
เป็นจริงใจ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ใช้สติใช้ปัญญาแยกแยะของมันไปใจ เวลาสังโยชน์มันขาด อีก ๗
ชาติ มีแล้ว

เวลาผลของวิภวัญ เปรียบเหมือนเราอยู่ในโหละ อยู่ในทะเล แหวกว่ายไปเถอะ แหวกว่าย
ไป จะประพฤติปฏิบัติแนวทางไหน ล้มกลิ้งล้มหาย ดำผุดดำว่ายอยู่อย่างนั้นนะ เติญตาม
สบาย วิธีการปฏิบัติ วิธีการ เพราะอะไร เพราะความรู้สึกของคนมันแตกต่างหลากหลาย แล้ว
กระต่ายตื่นตูมใจ เห็นใครว่าถูกต้องชอบธรรม...ดลปาก

เวลานะ เวลาธรรมะ ธรรมะมันเป็นขั้นเป็นตอน เริ่มต้นจากเรา ศรัทธาความเชื่อนี้จะเป็น
อริยทรัพย์ ศรัทธาความเชื่อเป็นอริยทรัพย์ของชาวพุทธ ความเชื่อ เพราะอะไร เพราะเชื่อแล้วมี
ศรัทธาแล้วให้ศึกษาให้คั่นควา เวลาศึกษาคั่นควา เราจะฝึกหัดปฏิบัติ กาลามสูตรแล้ว ห้ามเชื่อ
เพราะอะไร เพราะนั้นเป็นความเชื่อ แก้กิเลสไม่ได้ แล้วความจริงๆ มันอยู่ที่ไหนละ

เวลาความเชื่อๆ ธรรมะดลปาก เทียวถากเทียวถาง เทียววิเคราะห์วิจัย

แต่ถ้ามันจะเป็นความจริงขึ้นมา เราจะทำความสงบของใจเข้ามา เราทำความสงบของใจเข้ามา มันไม่ใช่ลมปาก มันจะหาหัวใจของตน แล้วหัวใจของตนมันจะสงบระงับเข้ามา มันจะเป็นข้อเท็จจริงหรือไม่ ถ้ามันไม่เป็นข้อเท็จจริง มันเป็นเรื่องโลกๆ ใจ เรื่องโลกๆ ตรงไหน

เรื่องโลกๆ ตรงที่เรามีศรัทธาเนี่ย ศรัทธาเนี่ยสำคัญนะ ศรัทธา เวลาทำความสงบของใจได้ ถ้าฝึกหัดได้ ฝึกหัดได้จะเป็นอจลศรัทธา

ศรัทธาเสื่อมถอยไหม

เราตอบปัญหาอยู่ตลอดเวลา คนที่เขียนมาถาม “หลวงพ่อ หลวงพ่อพุฒให้ผมกลับมาภาวนาใหม่สิ ผมเคยภาวนาเมื่อ ๑๐ ปีแล้ว เมื่อ ๑๕ ปีที่แล้ว”

คนเคยทำมาทั้งนั้น ล้มลุกคลุกคลาน ทุกข์ยากเกินไป เลิกดีกว่า แล้วมันก็เลิกไป ไปสมบุกสมบันมา พอเข้ามาฟังในเว็บไซต์ เขียนมาถามประจำ “หลวงพ่อ หลวงพ่อช่วยกระตุ้นให้ผมกลับมาภาวนาใหม่อีกทีสิ หลวงพ่อ”

นี่ไง ไปไหนไม่รอดหรอก เวลาฝึกหัดปฏิบัติมันล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นไง ถ้ามันล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้น นี่วิธีการๆ ใจ ถ้าวิธีการ ถ้ามันไม่เป็นความจริงมันก็ทุกข์มันก็ยากอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วมันทุกข์มันยากขึ้นมา กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา

นี่ไง เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะปรารภมาเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ไปศึกษากับสัจฉัย สัจฉัยหลอกอยู่อย่างนั้นนะ เพราะสัจฉัยก็ไม่ใช่ ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ นั่นนะทำสมาธิ นั่นนะใช้ปัญญา ปัญญาทางโลกใจ ทางโลกมันก็เป็นธรรมะลมปากใจ มันเข้าถึงใจไหม

เวลามาเจอพระอัสสชิ “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้กลับไประงับที่เหตุนั้น”

บรรลुธรรมเลย มีเหตุมีผล มีที่มาที่ไป มันไม่ใช่ลมปาก โน่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ แล้วยืนยันๆ ยืนยันก็ไม่ใช่ นี่ไง แล้วยืนยันเอาอะไรละ เอาอะไรยืนยัน ลมปากใจ ไม่มีข้อเท็จจริงใจ

นี่ก็เหมือนกัน อ่อนวอนขอกัน วุ่นวายกันไป เชื้อกันไป ชักจูงกันไป

กาลามสูตร ชีวิตนี้ของเราเนะ ทำไม่ต้องให้คนมาชักนำ เราไม่มีสมองหรือ เราคิดไม่เป็น หรือ เราก็คิดได้ แต่มันอ่อนไหวไง มันคิดแล้วมันกลัวไง “ไปไม่มีพรรคไม่มีพวก นี่ไง คนมันเยอะ เขาภาวนา โอ้โฮ! ดูแล้วมันอลังการนะ มันน่าจะไป อบอุ่นๆ”

มันเรื่องไร้สาระทั้งนั้นนะ ใครจะอบอุ่น ไปแล้วไปเป็นเหยื่อทั้งนั้นนะ

ถ้ามันไม่เป็นเหยื่อนะ ที่ไหนก็ได้ นี่ไง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านสอนไว้ ข้อวัตรปฏิบัติ ใจ โคนไม้ เรือนว่าง ความเป็นสัปปายะ

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นสัตว์สังคม สัตว์สังคมต้องช่วยเหลือเจือจานกัน นี่มาบวชเป็นพระ เป็นคณะสงฆ์ คณะสงฆ์มีน้ำใจไม่ตรีต่อกัน ให้ภัยต่อกัน แล้วสิ่งที่การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ทุกคนก็ปรารถนาความสุขเกลียดความทุกข์ทั้งสิ้น แล้วถ้าเป็นความสุขที่แท้จริงไง ถ้าเป็นความสุขที่แท้จริง ทำให้มันเป็นขึ้นมา ไม่ได้ทำเป็นแบบโลกๆ

เป็นแบบโลกๆ เห็นไหม เราเจอพระใหม่เนะ เวลามาปฏิบัติมันจดเวลาไว้หมด เดินจงกรม มา ๕๐๐ ชั่วโมง นั่งสมาธิ

นั่งตัวเลข

ผู้ที่ปฏิบัติง่าย รุ้ง่ายก็มี ปฏิบัติง่าย รุ้ง่ายก็มี ปฏิบัติยาก รุ้ง่าย ปฏิบัติยาก รุ้ง่าย เพราะนี่ ใจ กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ทั้งนั้น เขาทำของเขาмаๆ

แล้วเราก็มีการศึกษาใช้ไหม ก็คิดเอาเลย จดเลย ทำสถิติเลย

แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ถ้าถูกต้องชอบ ธรรมอย่างน้อยพระอนาคามี เป็นพระอรหันต์ด้วย แต่ต้องให้มันถูกต้องชอบธรรมนะ แล้วถ้ามัน ถูกต้องชอบธรรมนะ คือสัมมาทิฏฐิใจ คือความตามข้อเท็จจริงนั้นๆ ให้มันเป็นธรรม ไม่ใช่เป็น โลก

เป็นโลกๆ จดเลย มีกี่ชั่วโมง นั่งสมาธิกี่ชั่วโมง

เวลานั่ง ถ้านั่งได้มาก นั่งได้สงบสุข ก็สาธุ มันก็เป็นอำนาจวาสนาของตน แต่ถ้ามันทำ แล้วมันขัดมันแย้งอย่างไร เราก็ต้องหาสาเหตุ

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ เราจะแก้กิเลสนะ เราต้องทดสอบว่าเรามีอำนาจวาสนา
มากน้อยขนาดไหน ถ้ามันสงบไม่ได้ เราก็ต้องทุ้มเท

เวลาประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ มันต้องมีหนักมีเบา ทำไมเดี๋ยวเรา
โกรธ ทำไมเดี๋ยวเราหลง ทำไมเดี๋ยวเราโลภ ความโลภ ความโกรธ ความหลง อารมณ์ก็แตกต่างกัน
แล้ว เวลาโกรธ โกรธเรื่องอะไร เวลาโลภอยากได้ อยากได้อะไร เวลาหลง หลงก็ไม้อะไรเลย

นี่ไง ฉะนั้น เวลาเราจะหนัก หนักด้วยศรัทธา ด้วยความเชื่อ หนักในหัวใจของตน เวลามัน
หนักใจ หนักคือทำไมไม่ได้เลย หนักที่มันทุกข์มันยากทั้งนั้นเลย สิ่งใดที่มันแผดมันเผา เราต้องหนัก
กับมัน

กิเลสหนักมา เราต้องมีสติ เราต้องมีศรัทธาความเชื่อของเรา หนักแน่นต่อสู้กับมัน

มันคือใครละ

มันก็คือความรู้สึกของเรานี่ไง มัน มันก็คืออวิชชาพญามารอยู่ที่จิต จิตที่จิตปฏิสนธิ
ไม่ใช่วิญญาณ วิญญาณรับรู้

คนเกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ขันธ์ ๕ นี่อารมณ์นะ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
วิญญาณรับรู้ในตา ในจมูก ในลิ้น ในกาย ในใจ นี่วิญญาณรับรู้ไง ถ้าตาเห็น จักขุ ถ้าวิญญาณ
รับรู้ เกิดจักขุวิญญาณ ถ้าเสียงกระทบแล้วเรามีวิญญาณรับรู้ทำความเข้าใจ เราจะได้ยินเสียง
เสียงนั้นเสียงอะไร แต่ถ้าเราได้ยินเสียง วิญญาณไม่รับรู้ วิญญาณในขันธ์ ๕ เห็นไหม

วิญญาณในขันธ์ ๕ วิญญาณในอารมณ์ วิญญาณเป็นของชั่วคราวๆ เพราะชั่วคราว
เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ไง มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ แต่อวิชชา พญามาร มันอยู่ที่ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิ
วิญญาณ จิตเดิมแท้ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

ฉะนั้น เวลาทำสิ่งใดนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาชำระล้างกิเลส
“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” เห็นไหม เกิดจากตรงนั้นนะ “เราไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะ
เกิดบนหัวใจเราไม่ได้เลย”

เพราะอะไร

เพราะเอ็งตายไปจากใจของข้าแล้วไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาชักชวน
ญาณทำลายอวิชชา เรือนยอดของเรือน ๓ หลังไง มารม้นตาย มั่นคอตก มั่นไปฟ้องลูกสาว
ความโลภ ความโกรธ ความหลงไง

ฉะนั้น เวลาที่เราจะทำ เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะเท่าทัน ฐิติจิตมันมี
อวิชชา มันมีความไม่รู้ มีความไม่รู้ขึ้นมา เวลาทำขึ้นมามันปลายเหตุไง รูป เวทนา สัญญา
สังขาร วิญญาณ วิญญาณรับรู้ นี่มันเรื่องผิวเผินไง แต่การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติก็ต้องทำแบบนี้
แหละ ถ้าไม่ทำแบบนี้มันก็ไม่เข้าสู่ใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมัน

ฉะนั้น เวลาการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราที่
ท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านถึงบอกให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าทำความสงบของใจเข้า
มามันไม่ใช่ลมปาก ใจมันทำ ใจมันรู้ แล้วพอใจมันทำ ใจมันรู้ นะ ทำความสงบของใจเข้ามา แล้ว
ใจจะฝึกหัดทำงาน งานคือจิตตภาวนา

การภาวนาเขาใช้จิตภาวนา เขาไม่ใช่ลมปาก เขาไม่ใช่ใช้พิธีกรรม เขาไม่ใช่ชักจูงว่าพวก
ใครมาก พวกใครน้อย พวกใครมาก พวกใครน้อยไม่สำคัญ สำคัญว่าเราภาวนาได้หรือเปล่า

ถ้าเราภาวนาได้ เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา
เป็นที่พึ่งที่อาศัย ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติมาให้เป็นจริตเป็นนิสัย เป็นอำนางวาสนาของตน

ลูกศิษย์กรรมฐานมากมาย เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ถ้าไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ขอให้เป็น
จริตเป็นนิสัย คนที่ประพฤติปฏิบัติห้วงมากกว่า ถ้าเราปฏิบัติไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ เราไปเกิดชาติ
หน้าชาติต่อไป เราจะปฏิบัติต่อเนื่องไปได้หรือไม่

พยายามฝึกหัดไว้ ผังไว้ในใจให้เป็นจริตเป็นนิสัย เวลาไปข้างหน้าก็ยังจะประพฤติปฏิบัติ
ต่อเนื่องไป

ฉะนั้น เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ เขาเป็นห่วงเป็นความวิตกกังวล
ว่า ไม่อยากจะไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เพราะอายุขัยมันยืนยาว มันเสียเวลา แล้ว
เวลาแต่ละภพแต่ละชาติความคิดมันเปลี่ยนไปหมดละ สภาวะแวดล้อมก็เปลี่ยนไป สังคมก็
เปลี่ยนไป พ่อแม่ก็เปลี่ยนไป เกิดเป็นคนใหม่นะ แต่จิตดวงเดิม จิตดวงนี้แหละ

แต่เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเนะ เราไม่ต้องไปห่วงว่ามันจะไปชาติไหน ชาติหน้า ชาติหลังนี่แหละ เอาชาติปัจจุบันนี้เ๊ง เอาฝึกหัดปฏิบัติอยู่เน๊ ถ้าเอาฝึกปฏิบัติอยู่เน๊นะ ทำให้เป็นจริงให้เป็นจริงขึ้นมา ให้เป็นจริงเป็นจริงขึ้นมา ให้เป็นสมบัติของตน ให้เป็นสมบัติของตน สติก็เป็นสติของเราเ๊ง

รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรมมันเห็นหมดละ สติธรรมถ้ามีสติก็ทำได้เ๊ง เวลามันขาดสติ โอ้โฮ! ล้มลุกคลุกคลาน เผลอ คิดเอาว่า นี่ไม่รู้ อวิชชา

คิดเอาว่า สติดี เวลามาวัดเ๊ง จะเอาให้ได้คราวนี้ คราวนี้บรรลุนิพพาน สติสมบูรณ์แบบ เวลาจะเอาจริงๆ เวลาภาวนาเผลอหมดละ แต่เข้าใจว่า

แต่ถ้าเรามีสติในปัจจุบัน เวลาตั้งใจก็ตั้งใจ เวลาเข้าทางจงกรมก็ตั้งใจ ถ้ามันโลเล ผลของมันไม่ใช่ นั่นนะสติอ่อนแอแล้ว พอสติมันฟื้นมา จบเลย สติขึ้นมาทุกอย่างสมบูรณ์แบบหมดนิสัยของสติ

รสของสมาธิ สงบมากสงบน้อย ถ้าสงบขึ้นมา เห็นไหม มันจะมีคุณค่าสิ่งใด สุขอื่นใดไม่เท่าจิตสงบไม่มี จิตของเราเน๊แหละ ถ้ามันสงบระงับนะ มีคุณค่ามาก มีคุณค่า ทรัพย์สินเงินทองไม่มีค่า ถ้าเวลาจิตสงบเป็นอัปปานะ แม้แต่ร่างกายนี้มันยังทิ้งเลย

โดยธรรมชาติจิตนี้ต้องอยู่ในร่างกายนี้ ร่างกาย เวลาคนนอนหลับ สายใยมันยังอยู่ ไม่ตาย ไม่ตายหรอก มันก็อยู่อย่างนั้นนะ

จิต ร่างกายนี้ จิตอยู่ในร่างกายนี้ มันเกิดธาตุไฟ เกิด ร่างกายนี้มันบริหารจัดการของมันไป เวลาจิตที่มันเป็นอัปปานสมาธิ มันหยุดเลย มันทิ้งได้เลย มันมหัศจรรย์ขนาดนั้นนะ เห็นไหม สุขอื่นใดไม่เท่ากับจิตสงบไม่มี

เพราะถ้าจิตสงบแล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ให้มันยกขึ้นสู่วิปัสสนา

ทำไมถึงต้องยกขึ้นสู่วิปัสสนาละ

เพราะโลกกับธรรมไง เวลาเราศึกษา เรามีสติปัญญา เราก็มีปัญญาทางโลก มีปัญญาทางวิชาชีพ มีปฏิภาณไหวพริบ สรรพสิ่งเหล่านี้เกิดจาก กุศลมา อกุศลมา ธรรมะทั้งนั้น เกิดจากประสบการณ์ชีวิต เกิดจากการจิตที่มันได้สร้างสมของมันมา

แล้วเวลามันไปสร้างเวรสร้างกรรมมา เวลามันทำให้เกิดมาแล้วนะ มันอันตู่ มันคิดไม่ออก มันคิดไม่เป็น มันคิดไม่ได้ ร้อยแปดพันเก้า นี่เป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ แต่แก้ไขกันด้วยการฝึกหัดปฏิบัติ

เห็นไหม เขาไปแก้กรรมๆ เราไม่เชื่อเลยนะ

แก้กรรมๆ ภาวานานี้ แก้กรรมๆ แก้จากปุณฺณชนเป็นกัลยาณชน เวลายกขึ้นเป็นบุคคลคู่ที่ ๑ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล นี่แก้กรรม แก้กรรมด้วยวิปัสสนา แก้ของเราเอง แก้ชัดเจน แก้

ถ้าแก้ไม่ได้ บรรลุธรรมได้อย่างไร ต้องแก้ วิปัสสนานี้แหละแก้กิเลส ตัดกิเลสขาดออกไปจากใจตั้งแต่นาน

แล้วมันขาดตรงไหน แล้วมันขาดอย่างไร

ถ้ามันขาดมันถึงเป็นธรรม ไม่เป็นโลกใจ

ถ้าเป็นโลกๆ นะ มันเป็นลมปากทั้งนั้นนะ ธรรมะลมปากๆ มันไม่มีแก่นสาร มันไม่มีสิ่งใด แล้วมันไม่มีความรับผิดชอบ ถ้าไม่มีความรับผิดชอบ ลมปากมันพูดได้ร้อยแปดพันเก้า จะหลงโลก หลงตัวเอง หลงเวร หลงกรรม หลอกหลงได้ทั้งนั้น กิเลสไม่ไว้น้ำใครหรอก

แต่ถ้าเราจะเป็นนักฝึกหัด เราจะเป็นผู้ปฏิบัติ เราจะเป็นผู้ทรงศีล ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีลๆ ใจ มีศีล มีศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ คำว่า “มีศีลๆ” เวลาฝึกหัดปฏิบัติมันจะเป็นสัมมาทิฐิ

ถ้ามันทุศีลๆ ทุศีลทำสมาธิได้ไหม พวกที่ทำเครื่องรางของขลัง นั้นนะไปทางนั้นหมดนะ เพราะอะไร เพราะมันเป็นการทำลายล้าง มันไม่ใช่การสร้างสรรค์

ถ้าเป็นการสร้างสรรค์นะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี พอจิตมันสงบระงับเข้ามามันเห็นคุณค่าของตัวเอง เห็นคุณค่าของจิตของตน มันเห็นคุณค่ามนุษย์หมดนะ

เห็นคุณค่ามนุษย์แล้วสังเวชด้วย เพราะเขาไม่รู้จักจิตของตนไง เขาเห็นคุณค่าของโลก ธรรม ๘ มีค่ากับเขา มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ เขาหาแต่สิ่งนั้นไง เขาหาเพื่อปลดทุกข์ ถ้ามีเงินมีทอง มีทรัพย์สมบัติแล้วจะมีความสุข เขาไม่ได้คิดเลยว่ากิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันล้นฝั่ง มันไม่มีวันพอ มันไม่มีวันที่สิ้นสุด มันไม่มีวันที่ให้กิเลสมันอิ่มหน้าสำราญได้ มันไม่มีแต่มันเป็นลมปากไง

แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา เป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา เรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา เราจะเชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

แล้วเวลาพระสงฆ์ เราเห็นผ้ากาสาวพัสตร์ ธงชัยพระอรหันต์ ยิ่งถ้าบวชพระๆ เราได้ห่มธงชัยพระอรหันต์

แต่ในปัจจุบันนี้เราทุกข์เรายาก เราทุกข์เรายากทั้งนั้นนะถ้ากิเลสมันเผา ไม่มีใครมีความสุขจากกิเลสหรอก กิเลสมันเผาอยู่แล้ว เพราะอะไร เพราะอวิชชาพาให้จิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราเกิดมาเป็นคนสูงต่ำดำขาว อวิชชาเต็มหัวใจ เพียงแต่ว่ามีมากมีน้อยเท่านั้น มีมากมีน้อยแล้วด้วยมารยาทไง

เราจะรักษาของเรา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา ถ้าเป็นคนดีๆ ในชาวพุทธ เขาก็มีมารยาทของพระพุทธศาสนา กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี คนดีจะทำสิ่งใดส่งเสริมสังคมดีงามขนาดไหน นั่นเป็นความดีของโลกไง

แต่ความดีในพระพุทธศาสนา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น โคนไม้ เรือนว่าง ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมๆ ปฏิบัติไม่ให้ใครเห็นนะ ปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นความจริง เราจะฆ่ากิเลสของเรา เวลาฆ่ากิเลสของเรานะ ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านทำเอาจริงเอาจังของท่าน

แล้วถ้ามีครูบาอาจารย์ ถ้าไม่เป็นจริงขึ้นมา อู๊ๆ มันสงสัย มันทั้งสงสัย มันทั้งห่วงใย มันทั้งปกป้อง

ปกป้องกิเลสหรือ เอาจริงเอาจังสิ เอาจริงเอาจังก็ต้องฝึกหัดให้เป็นปัจจัตตัง เป็นสันติภูฏิโก ถ้ามันรุนแรงเกินไป ถ้ามันเอาไม่ได้ มันก็ผิดพลาด ถ้ามันอ่อนแอเกินไป มันก็ล้มเหลว ถ้ามันทำแล้วมันสมดุของมัน เดียวมันก็เป็นความสุข แล้วเอ็งจำไม่ได้หรือ เอ็งไม่รู้หรือ

ที่มันเถียงกันอยู่ ที่มันไม่เป็นจริงก็เพราะไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นนี่ไง ธรรมะดปากๆ มันก็พูดแต่ดปากไป แล้วเวลาโต้แย้งกันมาก็เปิดพระไตรปิฎกทันที หน้าไหน บรรทัดไหน

หน้าไหน บรรทัดไหน มันก็ป้อนหมายป้ายทางของพระพุทธเจ้า เขาป้อนหมายป้ายทางไว้ให้เอ็งปฏิบัติ แล้วเวลาเอ็งปฏิบัติขึ้นมาถ้าเป็นความจริง เอ็งจำไม่ได้หรือ

นี่ไง สันติภูฏิโกไง รู้ท่ามกลางหัวใจของตนไง ถ้ามันรู้ท่ามกลางหัวใจของตน นี่ไง สุขอื่นใดเท่าจิตสงบไม่มีใจ แล้วจิตสงบแล้วรักษามันเป็นไหม ถ้ารักษาไม่เป็นมันเจริญแล้วเสื่อม โดยธรรมชาติ สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ทำสิ่งใดแล้วคงที่ไม่มี ถ้าคงที่ไม่มีแล้ว แล้วทำอย่างไร

ครูบาอาจารย์ถึงมีข้อวัตรนี้ไง รักษาใจไว้ ชำนาญในวสี มันต้องดูแลรักษา มันต้องคุ้มครองดูแล ถ้าเสื่อมไปแล้วนะ มันก็น่าสังเวช เสื่อมไปแล้วก็ต้องเริ่มต้นกันใหม่ เริ่มต้นกันใหม่แต่เวลาคนที่ชำนาญแล้ว เริ่มต้นกันใหม่คือวิธีการปฏิบัติ วิธีการปฏิบัติ แล้วปฏิบัติอย่างไร

ทุกคนถามเลยละ แล้วให้ทำอย่างไร ทำอย่างไร

มันอยู่ที่จิตนิสัยไง โทสจิต โมหจิต โลภจิต ถ้าจิตแล้วมันก็ต้องมาตั้งต้นตั้งแต่เรา ถ้ามันต้องตั้งต้นตั้งแต่จิตดวงนี้ จิตดวงนี้มันล้มลุกคลุกคลาน ทำไมทำไม่ได้ ไม่ได้แบบนี้ทั้งนั้นนะ

เวลาปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ แล้วเราเคารพบูชา แล้วเราจะอ้างตลอด หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนี่แหละ เริ่มต้นก็ล้มลุกคลุกคลาน หลวงปู่เสาร์พาหลวงปู่มั่นไปที่ไหน เวลาถ้ามันยังเป็นไปไม่ได้ พาเข้าป่าอย่างเดียว เพราะต่างองค์ต่างมองดูออกว่าจะไปทางไหน แล้วก็แก้ไขกันนะ

เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เราเหมือนกับดูพวกนักกีฬาที่เขาฝึกหัด ทั้งหลวงปู่เสาร์และทั้งหลวงปู่มั่นผลัดกันแก้ ผลัดกันส่งเสริม ผลัดกันคุ้มครอง ผลัดกันดูแล ถึงเคารพถึงรักกันขนาดนั้นนะ มันเคารพมันรักกันเพราะอะไร เพราะเวลาคนมันทุกข์มันยากไป

คนมันทุกข์มันยาก คนมันอดมันอยาก คนที่คอยเกื้อกูลดูแลเรา ทำไมเราไม่กตัญญู
ทำไมเราไม่รัก ใ้เราประสบความสำเร็จแล้วคนมาเชิดชูบูชา มันปลายแถว ใ้ตอนมันทุกข์มัน
ยากสิ ใ้ตอนที่มันทุกข์มันยาก ใ้ตอนที่คนจะคุ้มครองดูแล แล้วใครคุ้มครอง

มันพากันไปเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นนะ ดมปาก แล้วเขื่อนะ ชอบ มันง่าย ดมปากนี้ง่ายนัก แล้ว
ก็พลิกแพลงไป แล้วพอเป็นมวลงขึ้นมามีปัญหาเลยละ ยุ่ง

แต่ครูบาอาจารย์เรานะ ธรรมยิ่งใหญ่ ความถูกต้องชอบธรรมนี้ยิ่งใหญ่ ถ้าสัมมาทิฐิ
มิจฉาทิฐิ ถ้าเริ่มต้นจากไม่ถูกต้องชอบธรรม ต้นคด ปลายมันจะตรงที่ไหน ต้นมันต้องตรง

เราศรัทธา กาลามสูตร ศรัทธาแต่ต้องพิสูจน์ พิสูจน์ด้วยสติด้วยปัญญาของเรา

ครูบาอาจารย์อบรมบ่มเพาะทุกวัน เราก็ทำสิ

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ นะ ท่านบอกเลย เอ็งทำมาเลย แล้วมาบอกเลยว่าคนเทศน์นี้
เทศน์ผิด คนสอนไม่เป็น เอ็งทำมาเลย

แต่เราทำไม่ได้เองไง เราถึงตรวจสอบครูบาอาจารย์ไม่ได้ไง

เวลาถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา พระสารีบุตรไม่เชื่อพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกว่า ใ้
ไม่ต้องเชื่อ เป็นจริงของเขา เขาเป็นจริงๆ เป็นจริงเพราะอะไร

เป็นจริงเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการ คนฟังแล้วไม่เข้าใจไปถาม
พระสารีบุตร พระสารีบุตรอธิบายซะๆ เลย แล้วใ้คนฟังก็มาถามพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้า
บอกว่า ถ้าเราพูด เราก็พูดอย่างนั้น

ความจริงก็คือความจริง ความจริงมีหนึ่งเดียวเท่านั้น แล้วความจริงมันเกิดมาจากอะไร
ละ

ความจริงมันเกิดจากทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา สำคัญ

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เพราะศีล สมาธิ ปัญญา^๑เป็นการชำระล้างกิเลส กิเลสมันต้องจนจำนนต่อภาวนามยปัญญา เพราะทำความสงบแล้วน้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นธรรม เราจะเห็นกิเลส

เห็นกิเลสอย่างไร

เห็นกิเลสเพราะมันขัดมันแย้ง มันขัดแย้งขัดขาน มันทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ

เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ เห็นไหม นักเรียนทำการบ้านแล้วไปส่งอาจารย์ อาจารย์ต้องให้คะแนนเต็มสิบ นี่ก็เหมือนกัน ปฏิบัติเจียนตายๆ ไม่ให้คะแนนเลย ทำไมมันไม่ได้ผลๆ

ถ้ามันได้ผลนะ เราสุขเอง เรารู้ของเราเอง ถ้ามันมีความสุข มีความสงบสุขแล้ว ฝึกหัดใช้ปัญญาๆ

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา แต่มันต้องเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาแบบธรรม ไม่ใช่ปัญญาแบบโลก

ปัญญาแบบโลก จ้างคนทำก็ได้นะ เรียนเดี๋ยวนี้นะ จ้างคนเรียนแทน ปริญาซื้อเอา ถ้าอย่างนี้ก็กิตติมศักดิ์ เห็นว่าเก่ง ให้

ทำไมต้องให้ใครรับรอง ใจเรารับรองตัวเองไม่ได้ รับรองขนาดไหนเราก็ทุกข์ รับรองขนาดไหน เดียวมันถอดถอน มันเอาคืนหมดนะ

แต่ธรรมนะ อกุปปธรรม

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา เว้นไว้อกุปปธรรม ธรรมทั้งหลายที่เป็นอนัตตาๆ ถ้าฝึกหัด ฝึกหัดโดยใช้สติปัญญามันจะเห็นอนัตตาใจ

เวลาเห็นกายนะ เวลาพิจารณาไปมันแปรสภาพ นั่นนะไตรลักษณ์ นั่นแหละอนัตตา เรา^๒รู้เราเห็นอนัตตานะ ถ้าเราไม่รู้ไม่เห็นอนัตตา มันจะเป็นอนัตตาได้อย่างไร

ที่การฝึกหัดอยู่นี้ต้องการให้กิเลสมันเป็นอนัตตา เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป อนัตตาไง มันมีของมัน มันเป็นขึ้นเป็นอัน เป็นสัจจะเป็นความจริง นั่นคืออะไร ภาวนามยปัญญา ฉะนั้นปัญญานี้ต้องฝึกหัด

เวลาคนที่ภาวนาไม่เป็นใจ “ทำสมาธิเดี่ยวจะเกิดปัญญาเอง”

มันเป็นไม่ได้หรอก เพราะสมาธิชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ นี่ใจ งานชอบ การกระทำชอบ เพียรชอบใจ มันชอบในสัมมาสมาธิ เห็นไหม มันเป็นหนึ่งในมรรค ๘ มันจะเป็นปัญญาไปได้อย่างไร ปัญญาก็ดำริชอบ สติต้องชอบ แล้วดำริจะชอบ งานก็จะชอบ เพียรก็จะชอบ ต้องฝึกหัด

แล้วถ้ามันฝึกหัดขึ้นมาละ ปัญญาจะหมุนตัวๆ คำว่า “ตัวๆ” มันแต่ละรอบๆ ใจ

ทำสมาธิๆ กว่าจะเป็นสมาธิได้บ้าง แล้วทำสมาธิได้แล้วกว่าจะรักษาก็รักษาได้ยาก รักษาได้ยาก เราชำนาญในวสี ชำนาญในการเข้าและการออก สมาธิมันจะเสื่อมไปไหน สมาธิมันจะเสื่อม เสื่อมต่อเมื่อเราใช้สติปัญญา ใช้สติปัญญา สมาธิมันเบาบางลง สติปัญญาก็จะเป็นสัญญา เป็นสัญญาเราก็จะล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานแล้วเราก็จะรู้สึกตัว รู้สึกตัว เราก็มาทบทวน ก็ต้องไปหาอาจารย์ “ทำอย่างไรๆ”

ทำไมไม่เป็นหรอก เพราะมันเป็นนามธรรม สติ สมาธิเป็นนามธรรมทั้งนั้น แล้วเราทำ เราก็คิดว่ามันเป็นวัตถุ มันเป็นสมบัติของเรา แต่ที่เราใช้ไป เรายู่ว่ามันเสื่อมลง

นี่ใจ นักบริหารเขาคิดจนสมองทื่อเลย ทำไมสมองมันยังทื่อได้ ทำไมปัญญามันจะเสื่อมลงไม่ได้ แต่ตัวเองก็ไม่วู้หรือ ต้องเวลามันขาดตกบกพร่องใจ

เวลามันฝึกหัดใช้ปัญญานะ ปัญญามันจะเคลื่อนไหว ปัญญามันจะหมุน หมุนไปหมุนมา มันเบี้ยว หมุนไปหมุนมา มันแว้งคว้าง เอ๊ะๆ อาจารย์สำคัญแล้ว ไม่มีอาจารย์นะ ติดอยู่นั่นแหละ กว่าทบทวน เอ๊ะ! นี่มันคืออะไร เอ๊ะ! มันผิดอย่างไร อะไรมันถึงถูก อะไรมันถึงผิด ทบทวนอยู่นั่นแหละ ทบทวนเลย

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านผ่านมาหมดแล้ว

วางไว้ซะ โดยธรรมชาติการฝึกหัดปฏิบัติต้องมีปัญญาในการชำระล้างกิเลส พอใช้ปัญญาฯ มันก็จะไปหน้าเดียว จะเอาแต่ผลงานของตน

เราต้องฆ่ากิเลสด้วยปัญญาของตน แต่ปัญญามันขาดสมาธิเป็นบาทเป็นฐาน พอขาดสมาธิเป็นบาทเป็นฐาน สมุทัยมันก็แทรกเข้ามาได้

ถ้าเป็นสมาธิ กิเลสมันสงบตัวลงมันถึงเป็นสมาธิ แล้วมีกำลัง พอมีกำลัง ขึ้นมา สมาธิเป็นสมาธิ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิมันจะเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญของมัน อยู่อย่างนั้น แต่ถ้าเราฝึกหัดสมาธิให้มันแบบว่าเสถียร สมาธิมีกำลังของเราขึ้นมา เวลาพอใช้ปัญญา ปัญญาโดยการหนุนของสมาธิ โอ้โฮ! ใครพบใครเห็นมันจะมหัศจรรย์ๆ แล้วก็ เติลิดไปเลย เสื่อมหมด

การฝึกหัดการทำงาน งานของคนถ้ามันทำไม่เสร็จ มันจะต้องเก็บไว้ให้ดี จะมาทำรอบ สองรอบสามมันจะถนัดหรือไม่ถนัด แต่ถ้านายช่างผู้ชำนาญเขาแค่มองเขารู้หมดนะ รู้หมด แต่ งานเสร็จไม่เสร็จล่ะ ถ้าไม่เสร็จมันก็ไม่สมมุจเฉพพาน มันก็ไม่มีชนะ ถ้ามันเสร็จ สมดุลพอดี มรรคสามัคคี มรรคไฉ

ศีล สมาธิ ปัญญา เราพยายามฝึกหัดปฏิบัติของมัน แต่ถ้ามันสมดุลของมัน มรรค สามัคคี สมมุจเฉพ เวลาถ้ามันคิดด้วยปัญญาเขาเรียกตทั้งคะ มันไม่สามัคคี มันคิดได้ มันทำได้ มันเทียบเคียงได้ แต่เทียบเคียงอย่างไรล่ะ

แล้วปัญญาอย่างนี้ โอ้โฮ! โอ้โฮ! เลยนะ ภาวนามยปัญญาเกิดจากการภาวนา ไม่เกิด จากการเทียบเคียง ไม่เกิดจากทฤษฎีใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าเกิดจากทฤษฎีใดๆ ทั้งสิ้น ลมปาก เป็น ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จดจำมา ก๊อบปี่มา เป็นสูตรสำเร็จมา กิเลสยืมเล ยนะ กิเลสมันติดปีกเลยนะ กิเลสบอกว่า ภาวนา ขาด เก่ง รู้ บรรลุธรรม

เพราะกิเลสมันบังเงา กิเลสมันเดินนำหน้าไปแล้ว แล้วมันชักนำให้ใจเดินตามไป มันจะ เหลือแต่ลมปาก เพราะมันไม่มีข้อเท็จจริง

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ ช้าก่อน ช้าก่อน หยุดก่อน กลับมาทบทวนก่อน ตักตบกาน ของ ชั่วคราวทั้งนั้น ของชั่วคราวเพราะว่ามันจะเสื่อมหมด ถ้าไม่เป็นอกุปปธรรม สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา

ใช่ สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา แต่ถ้านิโรธ ขณะดับทุกข์แล้ว ไม่ใช่อนัตตา มันเป็นอกุปปธรรม มันไม่ใช่กุปปธรรม

สิ่งที่ศึกษาสิ่งที่ค้นคว้าจะกุปปธรรม ทรงจำชั่วคราว ไม่ใช่อกุปปธรรม

อกุปปธรรม อฐานะที่ไม่จะโยกคลอน อฐานะที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง อฐานะต่อเมื่อนิโรธดับทุกข์ด้วยภาวนามยปัญญา ปัญญาในพระพุทธศาสนา

ที่เรามาฝึกหัดๆ กันอยู่นี้ไง ให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา อย่าให้มันเป็นลมปาก ลมปากขึ้นมามันเป็นลมปากของกิเลส กิเลสมันก็ถากก็ถาง ถากถางคนอื่นก่อนนะ

มานะ ๙ เราเก่ง เราเป็น เรายิ่งใหญ่ เราเป็นผู้นำ ยิ่งพูดยิ่งสะสมอีโก้ตัวเองให้ยิ่งใหญ่ขึ้นไป กิเลสยิ่งพอกพูนว่า ฉันผิดไม่ได้ ทุกคนต้องผิดหมด

ธรรมะลมปากไง ยิ่งพูดยิ่งสะสม ยิ่งพูดยิ่งทำให้ทุกข์ให้ยาก แล้วแก้ยากด้วย แก้ยากเพราะอะไร เพราะมันทำสมาธิไม่ค่อยได้ไง

ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ มันจะอ่อนนุ่มถ่อมตน

ใครจะดีใครจะเลวมันก็กรรมของสัตว์ ทัศนคติความเห็นของคนมันแตกต่างกัน จะให้เห็นเหมือนกันมันเป็นไปไม่ได้ เห็นแตกต่างกันขนาดไหน ถ้าเขาทำของเขาด้วยความถูกต้องชอบธรรม เขาก็จะได้ความสงบสุขในใจของเขา ด้วยอำนาจวาสนาของเขามากน้อยขนาดไหน เขาก็เอาอำนาจวาสนานั้นฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าเขาฝึกหัดใช้ปัญญาได้ เขาก็บรรลุธรรมได้ของเขา

ไอ้ของเรา เราทุกข์เรายาก นี่มันเป็นเรื่องของเรานะ งานของเรา งานของเราที่เราต้องทำให้มันจบให้มันสิ้นนะ ถ้างานไม่จบไม่สิ้น ชาวพุทธๆ เขาพยายามฝึกหัดปฏิบัติไว้ให้เป็นจริตเป็นนิสัย ในอนาคตจะได้ฝึกหัดปฏิบัติต่อเนื่องไป ทุกคนเป็นห่วงมากกว่าถ้ามันไม่สิ้นสุด มันไม่จบแล้ว เราจะระหกระเหินไปไหน

ก็นี่ กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา เราสร้างบุญสร้างกุศลของเรา เราทำคุณงามความดีของเราให้มันเป็นจริตเป็นนิสัย เรายรักของเราไว้ เราผูกพันในใจของเราไว้ ผังดินไว้ไง ทำบุญกุศลเขา

ยังฝังดินไว้เลย ฝังไว้ในภาวสวะ ฝังไว้ที่ฐิติจิต ฝังไว้ที่จิตเดิมแท้ที่พญามารมันอยู่ตรงนั้นนะ มันมีกิเลสมันอยู่ด้วยกันเพราะเราถอดถอนไม่ได้ไง

ถ้าเราถอดถอนได้ เวลามันสมุจเฉทปหานไปแล้ว เราทำความสะอาดของใจแล้วออกค้นคว้าหา เวลาสมุจเฉทปหานไปแล้วนะ สิ่งที่ว่าธาตุ ๔ และขันธ ๕ ขาด ขันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขันธ ๕ ขันธ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขันธ ๕ มันขาด ขาดเหลือ เพราะมีขันธ ๕ อย่างหยาบ ขันธ ๕ อย่างกลาง ขันธ ๕ อย่างละเอียด

แต่อย่างหยาบขาดไปแล้วก็คิดว่ามันจบ มันไม่มีไ้

“พิจารณากาย กายย่อยสลายหมดแล้ว ไม่เห็นมีอะไรเลย”

เอ็งทำความสะอาดของใจ ทำสมาธิให้ดีขึ้นแล้วออกค้นคว้า กายนอก กายใน กายในกาย

นี่ไง ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาเป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้ว ท่านพิจารณากายอย่างไร กายชั้นไหน ถ้ากายข้างนอก สังโยชน์ ๓ เวลากายชั้นใน กามราคะปฏิบัติขาด เวลากายชั้นใน นี่ไง กามราคะขาดสิ้นเลย พอสิ้นแล้ว พอจะเข้าไปสู่ที่จิตละเอียด อันนั้นไม่ใช่ขันธแล้ว อันนั้นไม่ใช่ขันธ ๕ อันนั้นเป็น อวิชชาปจฺจุยา สงฺขารฯ สงฺขารฯปจฺจุยา มันเป็น อิทปฺปจฺจุยตา มันเป็นปฏิจฺจุสมุปบาท มันละเอียดลึกซึ้ง มันไม่ใช่ขันธ

ขันธเป็นกองนะ ความรู้สึกนึกคิด จับได้ คว้าได้ เห็นได้ทั้งนั้นนะ เวลามันปัจจุยการ สิ่งนี้มาถึงมีสิ่งนี้ เอ็งเห็นมันเลื่อนแล้ว เลื่อน ไม่มีทาง

อิทปฺปจฺจุยตา สิ่งนี้มีถึงมีสิ่งนี้ มันเกี่ยวเนื่องกันไปหมดเลย

เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติให้มันเป็นข้อเท็จจริง ถ้าข้อเท็จจริงขึ้นมา เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นพระอรหันต์ เห็นไหม การปฏิบัติมียากอยู่สองคราว คราวหนึ่งตอนคราวเริ่มต้นฝึกหัดปฏิบัติให้ใจมันสงบ

ใจสงบนี้เป็นสมถกรรมฐาน สมถกรรมฐานฝึกหัดเพื่อยกขึ้นสู่วิปัสสนา เข้าสู่พระพุทธศาสนา คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ เวลาคู่ที่ ๔ มันเป็นจิตเดิมแท้ มันปฏิสนธิจิต แล้วมันเป็นภาวสวะ แล้วมันเป็นภพ แล้วจะเอาอะไรไปจับมันนะ

ตัวของมันต้องเป็นปัญญาญาณ ญาณเข้าไปถึงจุดนั้นนะ แล้วจุดนั้นไง จุดและต่อม จุดและต่อมไง

จุดของใคร ต่อมของใคร

ไอ้ต่อมของเรามันต่อมเหงื่อต่อมไคล คิดเอาเอง เออเอาเองไง มันก็เลยเป็นลมปากไง

แต่ถ้าคนรู้คนเห็นนะ อี้ง เซอ เซอะไปเลย เวลาจะไปเห็นกิเลส จะไปเห็นอริชชา เห็นพญามาร เพราะอะไร เพราะจิตเดิมแท้มีผ่องใส จิตเดิมแท้มีหมองไปด้วยอุปกิเลส ไอ้ใสๆ นั่นนะ ไอ้ผ่องใส นั่นนะ ไอ้แว้งว้าง นั่นนะ เพราะมันเป็นอุปกิเลส ๑๖

กิเลส กิเลสนี้มันเป็นเรื่องหยาบๆ อุปกิเลสเล็กซึ่งกว่านั้นเยอะ แล้วมนุษย์ เรานักปฏิบัติจะรู้อย่างนั้นได้อย่างไร จะเห็นได้อย่างไร ไม่รู้ไม่เห็น จะฆ่ากิเลสอย่างไร ไม่รู้ไม่เห็น จะแก้ไขตนเองได้อย่างไร

การฝึกหัดปฏิบัติแก้ไขหัวใจของตน หัวใจของตนนี้

ฉะนั้น เวลาทางโลกใจ “ก็แก้อยู่นี้ไง ก็ฝึกหัดอยู่ที่นี่ไง”

นั่นมันเป็นจิตแพทย์ มันเป็นทางวิชาการ จิตแพทย์เขารู้เลยนะ ใครเจ็บไข้ได้ป่วยทางไหน แล้วโรคมันแยกย่อยไปอีกมหาศาล โรคเกี่ยวกับอะไร นั่นจิตแพทย์ ขนาดจิตแพทย์เขายังรู้เลยว่าจิตมันป่วยอย่างไร

แต่เวลาภาวนา จิตป่วย ป่วยจากกิเลสต้นหาความทะยานอยาก จิตบกพร่อง จิตไม่รู้จักตัวเอง ไม่รู้จักตัวเองเพราะมีอริชชา

อริชชาคือความไม่รู้ ไม่รู้จักตัวเอง

ธรรมะ นิโรธ โหติ รู้ รู้ เห็น วิปัสสนา ทำลายล้าง

สังโยชน์ ๑๐ ใจ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส มันขาดไปจากใจอย่างไร กามราคะปฏิเสธอ่อนลงอย่างไร เวลาอ่อนลงนะ มันสังโยชน์ ๑๐ สังโยชน์ ๑๐ มัดหัวใจ เราไม่รู้ไม่เห็น

ทางโลกเขาผูกมัด เจ้าหนี้ ลูกหนี้ เขายังต้องชดใช้กัน กรรมที่มันผูกมัดมาไง แก่กรรมๆ เห็นไหม สังโยชนันะ สักกายทิฐิ วิจิจฉา สัลลพตปรามาส สังโยชน์ ๓ เวลาสมุจเฉท มันขาด พระโศดาบัน

กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลงนะ พิจารณาขั้นอย่างกลางไง เวลาจิตมันแยก กายเป็นกาย จิตเป็นจิต แยกออกจากกัน โลกนี้ราบหมด โลกนี้ราบเป็นหน้ากลองเลย

แล้วเวลาจะฝึกหัดปฏิบัตินะ จะเห็นขั้นอย่างละเอียดเกือบตาย

เวลาพูดแจ้ๆๆ เชียว

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ “มันหาไม่เจอ มันหาไม่ได้” ทั้งๆ ที่เป็นพระ สกิทาคามีนะ เป็นบุคคลคู่ที่ ๒ แต่หากิเลสไม่เจอหรอก แล้วจะหาอย่างไร

เวลาจะหา มีครูมีอาจารย์ ไง ครูบาอาจารย์บอกก็ไม่เชื่อ เพราะอะไร เพราะมันเงี้ยว มัน มหัศจรรย์ นี่ขนาดปฏิบัตินะ

แล้วถ้ามันจะรู้มันจะเห็นละ

มหาสติ มหาปัญญา แล้วถ้ามันจับได้ โอ้โฮ! สิ่งที่ว่าเวลาไม่เห็นไม่เจอ มันไม่มี เวลาเจอนะ นี่น้ำป่า กามราคะ ปฏิฆะ รุนแรงมากๆ รุนแรงมากๆ เพราะผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเขาจะคว่ำ กามภพ

เวลาบรรลุดรรม อีก ๗ ชาติ ฐัฏๆ เวลาโลก กายกับจิตแยกออกจากกัน นี่ไง อีกก็ชาติละ เวลาจะทำลายกามราคะ นือสุกะ อสุกะอสุกั้งในหัวใจของตนที่แท้จริง สุกะ อสุกะ เวลาทำลาย อสุกะแล้วมันยังติดสุกะ แล้วพิจารณาสุกะ พิจารณาอสุกะ แล้วเวลามันทำลาย ทำลายอย่างไร

มหาสติ มหาปัญญา เวลามรรคสามัคคี เวลาสมุจเฉทพาน ขาด อรูปธรรม กามภพไม่เกิด จะเห็นผลของวิภูฏะ ไง กามภพ รูปภพ อรูปภพ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะ

แล้วถ้ามันทำลายกามภพ ไม่เกิดในกามโลก เกิดในพรหมโลก นี่เวลาเกิด พระอนาคามี ไง สุทัตสสา สุทัตสี ๕ ชั้น ไง แล้วทำอะไรต่อ

เวลาทำถึงที่สุด สิ่งที่ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ เพราะพรหมไฉ พรมยังมีพรหมบุณชน
พรหมอริยบุคคลไฉ เวลาทำลายภวาสวะ ทำลายภพ อุปกิเลส ๑๖ ถ้าเป็นข้อเท็จจริงไฉ

มันไม่ใช่ธรรมลปาก พุดแจ้วๆ เชียว พุดได้ทุกแง่ทุกมุม ไม่มีเนื้อหาสาระ ไม่มีสิ่งใด
เป็นขึ้นเป็นอัน

ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติมันต้องเป็นขึ้นเป็นอัน เพราะเราหลอกกิเลสไม่ได้ กิเลสมันอวิชาคือ
ความไม่รู้ เราไม่รู้ จะเอาอะไรไปหลอกมัน

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นไป บุคคล ๔ คู่ มรรค ๔ ผล ๔ ฆ่ามัน ฆ่ามัน ทำลายมัน
เป็นขึ้นๆ เป็นตอน เวลาถึงที่สุดแห่งทุกขไฉ นี่แหละผลแห่งการประพฤติปฏิบัติ ที่เราเกิดเป็น
มนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามีคุณค่าอย่างนี้

พระพุทธศาสนาสถิตในหัวใจของชาวพุทธทุกๆ คน ใครทำความสงบของใจได้ พุทธะ ผู้รู้
ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พระพุทธเจ้าตัวเป็นๆ สถิตอยู่ที่นี่ แต่ก็ทำอะไรไม่เป็นเหมือนกันนะ ยกขึ้นสู่
วิปัสสนาไม่ได้

ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาไฉ บุคคลคู่ที่ ๑ ก็สมบัติของใจดวงนั้น คู่ที่ ๒ ก็ของเขา คู่ที่ ๓ ก็ของ
เขา ถ้าคู่ที่ ๔ จบเลย ไม่เชื่อพระพุทธเจ้า พระสารีบุตรไฉ ไม่เชื่อพระพุทธเจ้า แต่เคารพนะ เคารพ
บูชามาก ไม่มีพระพุทธเจ้า ใครจะเป็นคนรื้อค้นขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม มีรัตนะสอง เทศนาว่าการได้พระอรหันต์
๖๐ องค์ไฉ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์

พ้นจากบ่วงที่เป็นทิพย์ เห็นไหม ตั้งแต่สวรรค์ พรหมโลกต่างๆ คำสรรเสริญ คำนิทาน
ร้อยแปดพันเก้า มันเป็นนามธรรมไฉ

พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ มีสิทธิเสรีภาพทุกคนที่เป็นชาวพุทธ ชาวพุทธ
จะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติให้ตามข้อเท็จจริงในหัวใจของตน จะเป็นสมบัติของหัวใจดวงนั้น เอาจ